

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. IV. Forma Baptismi essentialiter requirit invocationem SS. Trinitatis
per distincta nomina singularum personarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

Concilium intelligere illam, quam præmiserat in ordinaria forma Ecclesiæ Latinæ & Græcæ, in qua verbo Te aut æquivalenti significatur persona suscipiens.

26. Qui sic in-
nistraret,
certò gravi-
ter pecca-
ret.

Ad minus itaque Baptismus aliter collatus erit dubius, & sub conditione reiterandus; adeoque graviter peccaminosus extra necessitatem: quod in similibus formis dubijs bene est notandum.

Magis certum est, non valere Baptismum sine invocatione SS. Trinitatis; quamvis hæc in Confirmatione aut alijs Sacramentis (ut proprijs locis videbimus) non ita requiratur. Dubitatur autem, an exprimenda sit Trinitas nominibus distinctis singularum personarum? Pro resolutione erit

CONCLUSIO IV.

Forma Baptismi essentialiter requirit invocationem SS. Trinitatis per distincta nomina singularum personarum.

27. Invocatio
Trinitatis
debet fieri
per distin-
cta nomina
persona-
rum.
Patet ex
Scriptura
Matth. ult.

Nil certius est, ex communi & perpetuo intellectu illius Scripturæ Matth. ultimo: *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, quam invocationem SS. Trinitatis esse necessariam ad valorem hujus Sacramenti, quod specialiter à Sanctis Patribus appellatur Sacramentum fidei; quia externa & solemnitas ejus professio, cujus præcipuum mysterium est Unitas & Trinitas in Divinis, Unitas in essentia, Trinitas in personis.

Quapropter Concil. Florent. supra distinguens inter verba essentialia & non essentialia: *Si exprimitur (inquit) actus, qui per ipsum exercetur ministrum cum SS. Trinitatis invocatione, perficitur sacramentum.* Ergo à contrario sensu, si non exprimitur actus cum invocatione Sanctæ Trinitatis, non perficitur Sacramentum.

Et Conci-
lio Floren-
tino.

Dubitas autem, quibus verbis oporteat SS. Trinitatem invocare? Consule formam in eodem Concil. præscriptam, & certissime scias, quoniam nomina Patris, Filij, & Spiritus sancti sufficientissima sunt. Sed numquid essentialia?

28.

Quibusdam Hæreticis placuit baptizare in morte Domini: sed hic Baptismus reprobatur can. 49. aliàs 50. Apostolorum, & refertur de consecrat. dist. 4. cap. 79. *Si quis Presbyter aut Episcopus non trinam mer- sionem unius mysterij celebret, sed semel mergat*

Baptismus
in morte Do-
mini colla-

in Baptismate (quod dari à quibusdam iuberetur in morte Domini) deponatur. Non enim dixit nobis Dominus: In morte mea baptizate; sed: Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Alijs visum fuit conferre Baptismum in nomine Domini, quos refutat Pelagius Papa scribens Gaudentio Episcopo in hæc verba (habentur de Consec. dist. 4. c. 30.) *Si reverà hi de hæreticis, qui in locis tuis dilectio- ni vacans commorari dicuntur, solummodo se in nomine Domini baptizatos fuisse forsan confiteantur, sine cuiuslibet dubitationis ambiguo eos ad Catholicam fidem venientes in Sanctæ Trinitatis nomine baptizabim.* Ergo ex mente hujus Pontificis non solum illicitus, sed etiam invalidus fuerat ille Baptismus; alioquin sacrilegè præciperet eos rebaptizari.

Eodem modo intelligo quod scribit idem Pelagius eidem Gaudentio Episcopo de Baptismate dato in nomine solius Christi, c. 82. de consec. dist. 4. *Multi (inquit) sunt, qui in nomine solummodo Christi, unà etiam merione se afferunt baptizare.* Evangelicum verò præceptum ipso Deo & Domino Salvatore nostro Iesu Christo tradente nos admonet in nomine Trinitatis, trinam etiam merionem sanctum Baptisma unicuique tribuere, dicente Domino discipulis suis: *Ite baptizate omnes gentes in nomine Patris &c.*

Et quamvis non addat taliter baptizatos esse rebaptizandos; credo eisdem esse rebaptizandos saltem sub conditione, quia absque dubio præceptum divinum, quod in illis verbis allegatur, concernit non quidem trinam merionem (ut ostendit Scæ. præced. conclus. 8.) sed invocationem SS. Trinitatis per distincta singularum personarum nomina; quippe nomen Christi distinguitur hîc & opponitur nomini Trinitatis, cum tamen in Christi nomine Trinitas implicite invocetur, ut statim videbimus. Porro præceptum divinum non videtur datum nisi de essentialibus Sacramenti: nam accidentalibus reliquit Christus dispositioni suæ Ecclesiæ, ut diximus agentes de materia & forma essentiali Sacramentorum, disput. præced. sect. 3. conclus. 4.

Confirmatur ex cap. 83. ejusdem distinctionis, quod est Zachariæ Papæ ad Bonifacium Episcopum in epistola, cujus initium: *Sacris liminibus, in qua sic scribit Pontifex: In synodo Anglorum decretum, & iudicium firmissimè præceptum & diligenter demonstratum esse dignoscitur, ut quicumque sine invocatione Trinitatis mergatur, sacramentum regenerationis non haberet. Quod omnino verum est: quia si lotus in fonte Baptismatis*

quis fuerit sine invocatione Trinitatis, perfectus Christianus non est, nisi in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti fuerit baptizatus. Hoc quoque observari in pradicta Synodo sacerdotes voluerunt, ut qui vel unam de Trinitate personam in Baptismo non nominaret, illud Baptisma esse verum non posset. Quod pro certo verum est: quia qui unam ex sancta Trinitate confessus non fuerit, perfectus Christianus esse non potest. Qui enim constitetur Patrem & Filium, si confessus non fuerit & Spiritum sanctum, neque Patrem habet neque Filium: & qui confessus fuerit Patrem & Spiritum sanctum, & Filium non fuerit confessus, neque Patrem habet neque Spiritum sanctum, sed vacuus est a divina gratia.

Dices: Qui nominat Christum (teste D. Basilio lib. de Spiritu sancto cap. 12.) nominat totam Trinitatem; sic quippe loquitur hic Sanctus in principio capitis citati: Neminem vero debet offendere illud Apostoli, quod nominis Patris & Spiritus sancti mentionem in Baptismatis commemoratione siquenter omittit. Neque ideo putet harum vocum usum esse indifferenter. Quicumque (inquit) in Christum baptizati estis, Christum induistis. Quicumque in Christo baptizati estis; in mortem illius baptizati estis.

Siquidem Christi appellatio, totius Deitatis est professio; quippe que simul declarat & Deum, qui unxit; & Filium, qui unctus est; & Spiritum sanctum, qui est unctio.

Clarius loquitur ad idem propositum S. Ambrosius lib. 1. de Spiritu sancto cap. 3. circa principium: Sicut (inquit) qui benedicitur in Christo, benedicitur in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, quia unum nomen, potestas una; ita etiam ubi operatio aliqua divina aut Patris, aut Filij, aut Spiritus designatur, non solum ad sanctum Spiritum, sed etiam ad Patrem refertur & Filium: nec solum ad Patrem, sed etiam ad Filium refertur & Spiritum. Denique & Aethiops Eunuchus Candacis reginae baptizatus in Christo, plenum mysterium consecutus est.

Et infra: Nunc consideremus, utrum quemadmodum in Christi nomine plenum esse legimus Baptismatis Sacramentum, ita etiam sancto tantum Spiritu nuncupato, nihil desit ad mysterij plenitudinem. Pro responsione subiungit: Rationem sequamur; quia qui unum dixerit, Trinitatem signavit. Si Christum dicas, & Deum Patrem a quo unctus est Filius, & ipsum qui unctus est Filium, & Spiritum sanctum quo unctus est, designasti. Ac paucis interjectis: Unde & rationi copuletur auctoritas; in Spiritu quoque recte baptizare nos posse, Scriptura indicat dicente Domino: Vos autem baptizabimini in Spiritu sancto. Et alibi Apostolus ait: Omnes enim in unum corpus in uno Spiritu bap-

tizati sumus. Ergo eum, qui baptizat in nomine Christi, censent D. Basilius & Ambrosius baptizare in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Verba D. Ambrosij refert Beda in cap. 10. Act. & subscribit Theophylactus quoque in cap. ultimum Lucae ad quaestionem: Quomodo Baptisma in nomine solius Christi fieri intelligemus, praesertim cum alias doceamur baptizare in nomine Patris &c. 3. responsione ait: Christi nomen in se continet & Patrem invigentem, & unctioem Spiritum, & unctum Filium.

Amplius dico; Nicolaius I. ad consulta Bulgarorum cap. 104. fretus auctoritate Scripturae & D. Ambrosij ausus fuit asserere, etiam de facto Baptisma in nomine solius Christi valere. Verba ejus referuntur c. 24. de Consec. dist. 4. A quodam (inquit) Iudaeo, nescitis utrum Christiano, an pagano, multos in patria vestra baptizatos asseritis; & quid de his sit agendum, consulturis. Hi profecto si in nomine S. Trinitatis (puta explicitè, ut solet in decretalibus & PP. intelligi Baptisma datus in nomine Trinitatis) vel tantum in Christi nomine, sicut in Actibus Apostolorum legimus, baptizati sunt (unum quippe idemque est, ut S. exponit Ambrosius) constat eos non esse denud baptizandos.

Ambrosium & Nicolaum sequuntur Magister 4. dist. 3. Cajet. Hugo, Adrianus citati apud Mercerum fol. 61. & multi alij Canonistae. Imò Magister cum D. Ambrosio docet, valere Baptisma, si fide mysterium Trinitatis teneatur, etsi una tantum persona nominetur. Et è converso non valere, etsi tres nominentur, si non rectè de aliquo illorum sentiantur.

Verba D. Ambrosij sunt: Vbi non est plenum Baptismi Sacramentum, nec principium, nec species aliqua Baptismi estimatur. Plenum autem est, si Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum fatearis. Si unum neget, totum subruet. Et quemadmodum si unum in sermone comprehendas, vel Patrem, vel Filium, vel Spiritum Sanctum; fide autem nec Patrem, nec Filium, nec Spiritum sanctum abneget, plenum est fidei Sacramentum: ita etiam licet Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum dicas; & aut Patris, aut Filij, aut Spiritus Sancti minus potestatem, vacuum est omne mysterium.

Intelligendum est hoc (notat bene Magister, supra lit. E.) super eum, qui non intendit, nec credit baptizare; qui non tantum caret fide, sed etiam intentionem baptizandi non habet. Certum quippe est, errorem circa mysterium Trinitatis non obesse valori Sacramenti, si minister absolute & efficaciter intendat facere quod facit

31. Alijs favet D. Basilius, dicens

Christi appellatio nem totius Deitatis esse professionem;

Et Sanctus Ambrosius, aliter

Baptizatum in Christo plenum mysterium esse coniectum;

Ab. 1. v. 5. 1. Cor. 12. v. 13.

Et Theophilactus, affirmans

Christi nomen continere tres personas;

32. Et Nicolaus 1. r. e. solvens

In Christi nomine collatum Baptisma esse validum.

Quos quidam sequuntur Scholasticici. Magister. Cajetanus. Hugo. Adriani.

Verba S. Ambrosij

Magister;

Ecclesia. Vide dicta disp. præced. sect. 7. conclus. 4. & 5.

33. Apostoli sic valide & licite contulerunt.

Quod attinet ad mentem Doctoris Subtilis, docet in primis Apostolos aliquando valide & licite baptizasse in solo nomine Christi, 4. dist. 3. quæst. 2. num. 9. ibi: De quinto, scilicet de nomine Christi, patet quod aliquando licitum fuit baptizare, Act. 2. v. 38. Baptizetur unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi in remissionem peccatorum. Cap. 8. v. 12. Cum vero credidissent Philippo evangelizanti de regno Dei, in nomine Iesu Christi baptizabantur viri ac mulieres. Cap. 10. de Cornelio v. 48. Et iussit eos baptizari in nomine Domini Iesu Christi. Et 19. v. 5. His auditis baptizati sunt in nomine Domini Iesu.

Ut docet Scotus ex varijs Scripturis,

Respondent quidam, ibi In nomine Christi idem esse, quod in potestate & Baptismo Christi; sicuti dicitur Marci ultimo v. 17. In nomine meo, id est in potestate mea, demonia eijciet.

34.

Sed contra: In nomine Matth. ultimo significat invocationem; ergo & in Actis, à paritate rationis ac subjectæ materiæ, & tam constanti repetitione ejusdem formæ loquendi, quam ante Doctorem nostrum ita intellexit Nicolaus Papa supra, & quilibet non præventus primo occurfu intelligeret, & intellexerunt Principes Theologorum, quorum auctoritas sufficit ad sensum probabilem.

Accedit, quod Act. 8. & 10. nulla fuerit necessitas explicandi differentiam inter Baptismum Christi & Joannis: etenim neque Samaritani, de quibus agitur cap. 8. neque Gentiles, de quibus loquitur cap. 10. sed solum Judæi Baptismum Joannis receperant.

35. Quibus se aliquis opponit.

Reponit rursus aliquis: Act. 19. v. 4. dicitur: Ioannes baptizavit Baptismo Penitentia populum dicens: in eum, qui venturus esset post ipsum, ut crederent, hoc est, in Iesum. Et illico subjungitur: His auditis baptizati sunt in nomine Domini Iesu, id est, in Baptismo ipsius. Confirmatur ex v. 2. nam cum Apostolus inveniret quosdam discipulos Ephesi, dixit ad eos: Si Spiritum Sanctum accepistis credentes? At illi dixerunt ad eum: Sed neque est Spiritus sanctus est, audivimus. Ille vero ait: In quo ergo baptizati estis? Quæ quæstio omnino fuisset impertinens, si in solo Christi nomine baptizari potuissent.

Sumpto ex Actis Apostolorum fundamentum.

36.

Respondeo, Baptismati Christi debere & solere præmitti instructionem in mysterio SS. Trinitatis, cum ejus fides sit dispositio requisita. Unde ex responsione discipulorum suspicabatur Paulus, quod forte tantum essent baptizati in Joannis

Baptismate, quod verum erat; nam respondentes dixerunt: In Joannis Baptismate.

Certe quod ex sola forma ordinaria non debuerint, imò fortè non potuerint credere Spiritum sanctum, vel inde satis probatur, quod baptizandi non attendant ad singula verba formæ, imo sæpe idioma non intelligant.

Deinde finis interrogationis Apostoli non erat collatio Baptismatis Christi, sed manuum impositio, si necdum forent confirmati. Patet ex textu; nam statim subjungitur: His auditis baptizati sunt in nomine Domini Iesu, quia jam cognoverat Apostolus quod nondum essent baptizati Baptismo Christi. Et cum imposuisset illi manus Paulus, venit Spiritus sanctus super eos.

Mirabatur autem Apostolus, quod illi, qui erant credentes, vel (ut in Græco est) postquam credidissent, nondum essent instructi de mysterio Trinitatis, quod est primum & principale. Similiter quod ulque modò nihil audivissent de necessitate & fructu Baptismi per collationem Spiritus sanctificantis, de qua Petrus docuerat Judæos Act. 2. v. 38. dicens: Baptizetur unusquisque vestrum in nomine Domini Iesu in remissionem peccatorum vestrorum, & accipietis donum Spiritus sancti.

Non ergo impertinens fuisset quæstio Apostoli, etsi in solo Christi nomine baptizari potuissent; ut habet communior opinio Mag. supra, Alensis 4. parte quæst. 8. n. 3. art. 3. D. Thom. 3. parte q. 66. a. 6. ad primum, D. Bonaventuræ parte 1. art. 2. q. 2. & plurium aliorum, contra Armacanum lib. 8. de qq. Armenorum c. 3. quem sequitur Suarez, Sorus, Valq. & pauci alij sine sufficienti fundamento contra planum textum Scripture.

Quod enim quidam dicit, nomen Iesu fuisse ab Apostolis expressum cum cæteris personis, mera conjectura est. Sanè solius istius nominis cur tam constanter fieret mentio, si æquè aliæ personæ expressè fuissent? Igitur modus ille loquendi probabiliter significat solum nomen Iesu tunc fuisse expressum; sicuti quia constanter dicitur, Apostolos contulisse Spiritum sanctum per manus impositionem, colligunt multi hanc solam tunc seu istis vicibus sine Chrismate fuisse adhibitam.

Neque obstat can. 49. alias 50. Apostolorum supra allegatus, ubi reprobatu Baptismus datus in morte Domini, cum tamen Apostolus ad Rom. 6. v. 3. dicat: An ignoratis quia quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus?

Non obstat, inquam; quippe aliud est baptizare

Aliud est baptizare in morte Christi. Aliud in nomine Christi.

baptizare in morte Christi, id est, meritis Christi; aliud in nomine Christi, ut propterea Apostolus pramiserit: In Christo Iesu, & addiderit: in morte ipsius, utique; quia cum essemus inimici, propter nimiam Charitatem, quã dilexit nos, suã sanctissimã passionem in ligno crucis nobis justificationem meruit, cujus causã instrumentalis est Sacramentum Baptismi tunc in nomine Christi, nunc autem in nomine Trinitatis explicite collatum; semper tamen implicitè, utpote contentæ & subintellectæ in nomine Christi.

Itaque videri posset, in canone illo damnari error aliquorum hereticorum, quem in materia prætendebant per unam immersionem, ut excluderent Trinitatem & divinitatem Christi; & in forma In nomine Christi, si eã usi fuerint, quod non constat, cum sensu exclusivo Trinitatis.

Tales fortè heretici fuerunt Bonosiani & Cataphryges, de quibus scribit Gregor. Quirino Episcopo in Iberia lib. 9. epist. 61. & refertur de Consecr. dist. 4. cap. 84. Hi (inquit) heretici, qui in Trinitatis nomine minime baptizantur, sicut sunt Bonosiani & Cataphryges (quia & illi Christum Dominum non credunt, & isti sanctum Spiritum perverso sensu esse quemdam pravum hominem Montanum credunt: quorum similes multi sunt) & alij tales, cum ad sanctam Ecclesiam veniunt, baptizantur: quia Baptisma non sinit, quod in errore positi in sanctæ Trinitatis nomine minime perceperunt.

Fieri quoque potuit, ut tum satis clarificato nomine Christi & subortã eã heresi, primò dispensatio cessaverit; ratione cujus juxta Doctorem nostrum supra, in primitiva Ecclesia licitum erat baptizare in solo nomine Christi.

Equidem an de facto valeat, dubitat Scotus, & nos cum illo, quod non liceat indubitatum est. Sed an modo (inquit) esset baptizatus, si sic traderetur, dubium est. Videtur quod sic baptizans peccaret mortaliter, immò omninò non baptizaret. Primum probatur: quia legem superioris nullus inferior potest revocare nec simpliciter, nec ad tempus. Lex de baptizando in ista forma communis: In nomine Patris & Filij &c. promulgata fuit à Christo Matth. ultimo, ergo eam pro tempore, pro quo Christus eam non revocavit, nullus alius potest revocare.

Subsumit Doctor: Sed licet dispensaverit in illa lege pro tempore primitiva Ecclesie, quia fuit ratio dispensandi, ut divulgaretur nomen Christi; tamen illa ratione cessante non dispensavit: ergo nullus inferior pro tempore illo posteriori potest aliquoties à lege illa absolvi.

Consimiliter probatur secundum: quia forma tradita communiter semper manet forma, nisi per forma institutorem pro aliquo tempore fiat aliqua dispensatio; sed forma non fuit dispensative tradita nisi pro tempore, pro quo fuit dispensandi ratio, scilicet in Ecclesia primitiva, ut nomen Christi divulgaretur: ergo tempore illius dispensationis cessante, forma illa sola manet, quæ fuit forma ex institutione.

Et concludens interrogat: Quid ergo? Non audeo dicere, quod baptizatus hodie in nomine Christi esset baptizatus; sed nec audeo dicere, quod non esset baptizatus; quia non lego ubi fuerit illa dispensatio revocata. In hoc ergo casu reputo dubium, an talis sit baptizatus.

Enimverò pro utraque parte exstat decisio Pontificis Romani; pro affirmante quidem Nicolai I. pro negante verò Pelagij & Zachariæ; sic tamen, quod neutra decisio faciat rem fidei, sive oppositam errorem in fide: quoniam (ut cum Suario notat Wiggers q. 66. a. 5. & 6.) ex quo non habentur in tomis Conciliorum integræ Epistolæ Pelagij & Zachariæ, ex quibus Gratianus refert se sumpsisse allegata decreta, non satis constat ceriò Pontifices illos ex Cathedra fuisse locutos, & rem absoluted definitivè.

Adde, Pontifices non quæcumque declarant, declarare tanquam articulos fidei; sed sæpe oppositum damnare solum tanquam falsum, temerarium &c. fortè etiam inspiciendum est, an Papa faciat declaratione sua rem fidei, quando non declarat aliquid tanquam proponendum & credendum ab universali Ecclesia; sed respondet dumtaxat ad quæstionem propositam à particulari Episcopo aut dicecesi. Et quidem si consultitur ut Pontifex, & ut talis responderet, non videtur posse errare; eo ipso enim indirectè talis res proponitur toti Ecclesie, eamque concernit: secùs dicendum, si interrogetur ut particularis Doctor, vel si respondeat non consultus.

Ex quo patet responsio ad Nicolaum I. constat siquidem quod de præsentì controversia non fuerit interrogatus; sed solum, utrum obstatet valori Baptismatis, quod minister esset Judæus: A quodam (inquit) Iudæo nescitis utrum Christiano, an pagano &c. Respondet autem Baptisma valere siue fuerit Christianus, siue paganus, dummodò usus fuerit legitimã formã. Porro quæ esset legitima forma, ibi non quærebatur; sed occasione inde sumpta explicat suam opinionem, quam ipse de illa tanquam Doctor particularis tenebat, pura quod valeat hæc forma: Ego te baptizo in nomine Christi, ductus auctoritate Scripturæ

40.

Neutra pars est fidei certiora.

Wiggers

41.

Ad Nicolaum supra aliarum respondeatur

Ipsum hoc alterius ut particularem Doctorem,

turæ & D. Ambrosij, quam allegat.

Potuit autem facile fieri, ut Nicolaus non viderit responsum Pelagij & Zachariæ, cum tunc non ita responsa essent collecta, nec per prælum adeò notificata; vel si cognoverit, forsitan aliter duxit ea explicanda, quam modò universalis Ecclesia intelligit, videlicet vel de implicita invocatione Trinitatis contra hæreticos, qui baptizabant in mortem Domini unicâ mentione, ut excluderent Trinitatem & divinitatem Christi; vel de explicita contra illos, qui unam personam nominabant cum positiva exclusione & errore circa alias.

Qui Pelagij aut Zachariæ responsa forsitan non viderat,

Vel aliter intellexerat,

42.

Vel hoc definiendo erraverit,

Quod non foret Sedi Apostolicæ in honorem.

Interim Nicol. in hoc errasse non magis inhonorificum est Sedi Apostolicæ, quam Joannem XXI. errasse tanquam particularem Doctorem, significando opinionem suam de inseparabilitate dominij ab usu rerum usu consumptibilem, si verè fuerit ejus sententia, de quo multi dubitant.

Quapropter gratis omninò recurritur ad quorundam speculationem, causantium voculam exclusivam *Tantum*, quando dicit Pontifex: *Vel tantum in nomine Christi*, non excludere duas alias personas, sed dumtaxat expressam nominationem Filij; nam, præterquam quòd hæc explicatio appareat satis torta, etiam dubitatur de valore hujus formæ; utpote quæ non exprimat secundam personam divinam quæ talem; de quo conclusione sequenti.

43.

Igitur (ut finem imponamus huic controvertentiæ) si quæ forsitan appareat alicui contradictio decretorum, reducat illam ad opiniones contrarias, quarum neutra definita est, & in quibus etiam nunc graves Theologi hæsitant.

Stephanus.

Cyprianus.

Et verò Nicolaum (si credimus Cypriano in Epistolis ad Jubaianum & Pompeium) videri posset præcessisse Stephanus. Sic quippe lego in prima Epistola: *Cum in eadem epistola (Stephani Papæ) adverterim etiam Marcionis feri mentionem, ut nec ab ipso venientes dicat baptizari oportere, quod iam in nomine Iesu Christi baptizati esse videantur &c.* Et in epistola sequenti: *Cur in tantum Stephani fratris nostri obstinatio dura prorupit, ut etiam de Marcionis Baptismo &c. contendat filios Dei nasci, & illic in nomine Iesu Christi dicat remissionem peccatorum dari, ubi blasphematur in Patrem & in Dominum Deum Christum?*

Algerius.

Eidem sententiæ accessisse videtur Algerius lib. 3. de Sacramento Corporis & Sanguinis Domini, cap. 13. ubi aperte supponit Baptismum ab hoc Pontifice probatum in nomine Christi tantum, valere, si non sit animus baptizantis er-

roneus circa mysterium Trinitatis.

Cæterum Pelagius, & alij Pontifices tutiorem partem elegerunt, quam & nos malumus pro hoc tempore eligere, adimplante D. August. & plerisque alijs sanctis Patribus ac Theologis, nec non universali praxi Ecclesiæ, quæ in presenti semper baptizat in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; quiddid olim fortè fecerit adhuc durante dispensatione divina, de qua Pelagius & Zacharias nullam faciunt mentionem, utpote quæ ante illorum decreta cessaverat.

Et sanè de Ecclesia primitiva, quando vigeat adhuc dispensatio, commodissimè intelligi posset auctoritas D. Basilij, quamvis existimem id minimè necessarium. Quidni existimarem? Siquidem inscribitur c. 12. in quo habentur verba præallegata: *Adversus eos qui dicunt sufficere Baptisma tantum in nomine Filij.* Quomodò ergo credibile est, id ipsum in hoc capite velle adstruere.

Certè contrarium indicant ea, quæ sequuntur; quoniam cum dixisset, Apostolum etiam interdum solius Spiritus sancti in Baptismate fecisse mentionem, ut cum ait 1. ad Corinth. 12. v. 13. *Etenim in uno Spiritu omnes nos in unum corpus baptizati sumus*; illic subjungit: *At non ideo quis dixerit perfectum esse Baptisma, in quo solum Spiritus nomen invocatum est. Oportet enim inviolabilem manere traditionem &c.* Et post pauca Provindè si in Baptismo separare Spiritum à Patre & Filio, ut periculosum est baptizanti, ita Baptismum accipienti inutile: *Quomodo nobis tutum fuerit à Patre & Filio distrahere Spiritum? Ac tandem in fine capituli concludit: Nam fides perficitur per Baptismum; Baptismus autem fundamento fidei nititur, & utraque rei per has voces impletur. Sicut enim credimus in Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum; sic etiam baptizamur in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.*

In eundem sensum sumi possunt & explicari verba D. Ambrosij; utriusque quippe Doctoris idem est propositum; non quidem docere Baptismum collatum in solo nomine Christi aut Spiritus sancti, esse validum; sed hoc tantum, quòd dum in Scripturis aliqua divina operatio designatur esse Patris, aut Filij, aut Spiritus sancti, unam videlicet dumtaxat personam Scripturæ exprimente, cui adscribitur; non debere idcirco ab illa operatione excludi aut separari alias personas, sed operationem illam ad omnes tres debere referri. Ita Wiggers supra num. 29. Considera verba textus, & ita reperies. Titulus cap. 3. est talis:

44. Pelagius alijque Pontifices...

Pro qua nunc...

45.

D. Basilij intelligitur...

Hoc non...

1. ad th.

46. Eodem modo...

Wiggers

talis: Spiritum Sanctum à Patris Filij, maiestate non secerni.

Confirmatur hæc expositio ex eo, quod habet D. Ambros. lib. de Initiandis cap. 4. ibi: Credit autem etiam Catechumenus in crucem Domini Iesu, quâ & ipse signatur. Sed nisi baptizatus fuerit in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, remissionem non potest recipere peccatorum &c. In quo capite (ut ex titulo cognoscitur) agit de forma baptismatis.

Quod attinet D. Bernardum, qui epistola 140. videtur approbare Baptismum datum sub hac forma: Baptizate in nomine Dei, & sanctæ ac veræ crucis; respondet Wiggers supra; illam nullo modo esse approbandam, ut omnes docent. Quare videtur in eo fuisse deceptus; nisi malis dicere cum aliquibus, Bernardum locutum non juxta legem Dei ordinariam, sed ex peculiari quadam indulgentia: quia minister non ex contemptu formæ Ecclesiasticæ, sed ex quadam fidei festinantis devotione (ut ipse loquitur) fuerat illâ formâ usus. Omitto, istam Epistolam esse unam ex illis triginta, quæ posterius additæ sunt, de quibus forsitan non immeritò possumus dubitare, an sint verè Bernardi.

Profectò Scripturas, ex quibus Ambros. colligit, in Spiritu quoque rectè baptizare nos posse, hæcenus nemo sic intellexit, præter Magistrum supra, ut valeat Baptismus sub invocatione solius nominis Spiritus sancti; sed exponi debent & commodè possunt de effectu, qui est gratia sanctificans, quæ specialiter tribuitur Spiritui sancto, & quâ formaliter baptizamur, sive abluitur anima à peccatis; ut sensus sit, quod in Baptismo consecuti sumus Spiritum sanctum, vel quod virtute Spiritus sancti consequamur Baptismi effectum.

Maneat itaque longè probabilius esse, de facto non valere Baptismum collatum in solo nomine Christi, Dei, aut morte Domini; imò neque ipsius Trinitatis, de quo nomine sic loquitur & docet Scorus supra num. 9. De nomine Trinitatis patet quod Christus intellexit illas personas explicandas: in hoc autem nomine Trinitatis tantum importantur implicite. Et ideo quod dicit illud capitulum A quodam, Trinitas debet intelligi explicite pro tribus personis, per nomina Patris, Filij, & Spiritus sancti, vel alia his æquivalentia si talia dentur, de quo multi dubitant.

Cajetanus, quem sequuntur aliqui Recentiores, docet valere Baptismum collatum in nomine Genitoris, Geniti & Spirati, sive procedentis ab utroque. Equidem sensus communis Antiquorum & Re-

centiorum est in oppositum, qui in materia sacramentali multum momenti habet, quatenus signum est voluntatis Christi, qui utique sic potuit instituire, ut usitatis in quovis idiomate verbis minister in hoc Sacramento, Christianismi januâ, uteretur; sicut instituit aquam usuaalem, & in Sacramento Eucharistiæ panem usuaalem, ut quamvis pasta fortè specie non distinguitur, nihilominus non valeat.

Inhærentes igitur vestigijs veteranorum militum, qui Ecclesiam Christi non tantum doctrinâ, sed etiam vitæ sanctitate quàm plurimum illustrarunt ac constanter propugnarunt, asserimus

CONCLUSIO V.

In nominibus Genitoris, Geniti & Spirati non servatur forma Baptismi à Christo instituta.

St Scoti 4. dist. 3. q. 2. n. 9. ibi: De nominibus significantibus proprietates, & non personas, ut Genitor &c. dico, quod non servatur in eis forma. Ratio à priori: Quia (inquit) Christus voluit personas vocari nominibus personarum. Ratio congruentiæ: Et rationabiliter secundum illud, quod tactum est in primo lib. dist. 22. ut sicut Iudeis datum erat aliquod nomen significans essentiam divinam sub propria ratione, quod ipsi vocabant nomen Dei Tetragrammaton; ita Christus dedit Ecclesie nomina significantia personas sub proprijs rationibus.

Addit: Si etiam non sic dederit, tamen bene probabile est in aliqua invocatione nomen persone habere aliquam efficaciam, quam non habet nomen proprietatis persone: petendo enim aliquod donum ab aliquo pro amore Ioannis, cuius impetraretur, quam si loco nominis proprii poneretur nomen significans proprietatem suppositi.

Fundamentum ergo primarium est institutio Christi, accedente usu & interpretatione tam Ecclesiæ, quàm Doctorum eommuniter. Congruentia: quia Baptismus est Sacramentum fidei, quo fideles initiantur, invocando & protestando Deum unum in essentia & trinum in personis: ergo conveniens fuit, ut hoc heret per nomina significantia ipsas personas; sicut in veteri lege consuetum erat invocare & profiteri Deum sub ratione essentia (cujus solus fides explicita tunc singulis erat necessaria) per nomen Tetragrammaton, N n quod

Dubitarunt an valeat

49. Retolvit quod non Cum Scoto,

Propter institutionem Christi, & utum Ecclesiæ,

Et congruentias.

44. qui ubi clarè ostendit, trinum personarum distinctam invocationem esse necessariam.

Imò dubium, an sit ipse.

Non potest quis baptizari in nomine solius Spiritus sancti.

43. Imò neque Dei, aut ipsius Trinitatis.

Scorus.

De Baptismo collato in nomine Genitoris &c.